

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 40/2021)

София, 20 октомври 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 14.10.2021 г.	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
2.	Есенна кампания.....	5
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
3.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
3.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
3.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци.....	8
4.	Цени	8
4.1	Зърнени и маслодайни култури	9
4.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 14.10.2021 г.

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

Оперативните данни към 14 октомври 2021 г. сочат увеличение на продукцията от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно спрямо година по-рано, съответно със 17,3% и 8%. И при двете култури този ръст се дължи на по-високите добиви от декар.

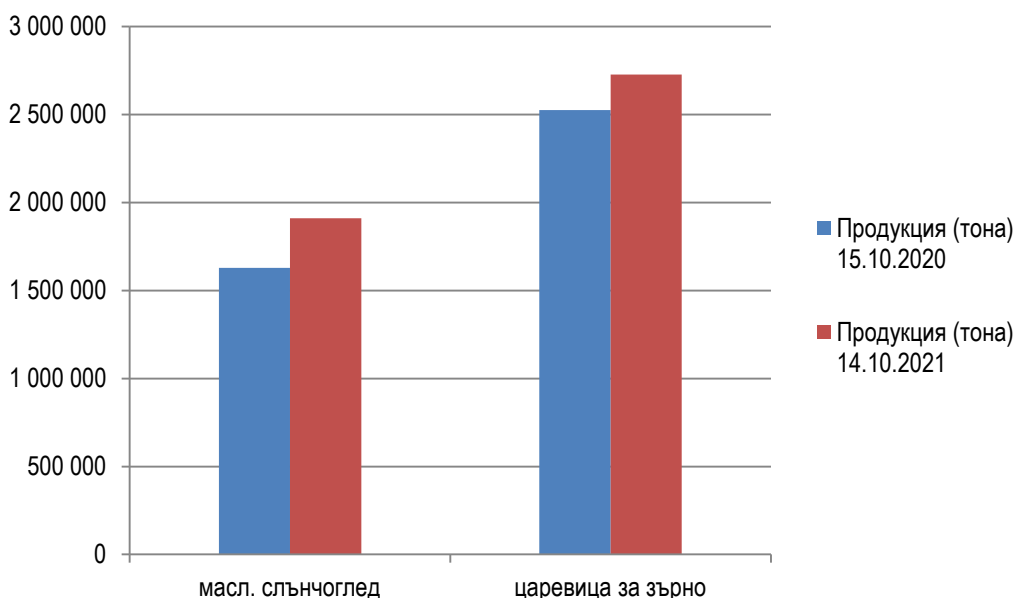
Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 14.10.2021 г.

	14.10.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	837 888	800 032	95,5%	1 909 752	239	3,5%	-0,4%	17,3%	17,7%
царевица за зърно	573 508	460 408	80,3%	2 727 351	592	0,0%	-11,3%	8,0%	21,8%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 14.10.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Климатичните условия в страната през 2021 г. благоприятстваха развитието на тютюневите насаждения, което доведе до формиране на по-високи средни добиви и отчасти компенсира негативния ефект от по-малкия размер реколтирани площи. По последни оперативни данни, прибраната реколта от тютюн – типове „Бърлей“ и „Вирджиния“ е респективно с 0,2% и 22,3% повече на годишна база, а тази от Ориенталски тютюн отбелязва известно понижение – с 6%.

Площи и производство на тютюн към 14.10.2021 г.

	14.10.2021				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 343	2 343	3 647	156	-9,1%	-9,1%	-6,0%	4,0%
Тютюн-Вирджиния	956	956	1 823	191	-24,1%	-22,9%	22,3%	59,2%
Тютюн-Бърлей	191	191	507	265	-31,8%	-27,1%	0,2%	37,3%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

На този етап производството на картофи, пипер, зеле, домати и краставици от открити площи е с между 0,8% и 26,2% по-ниско спрямо година по-рано, което се дължи основно на по-късното прибиране на реколтата през настоящата година, а при домати и зелето е съчетано и с намалени средни добиви. Същевременно при дините и пъпешите се отчита нарастване, респективно с 29,9% и 22,3% на годишна база, като и при двете култури е налице съществено повишение на средните добиви.

Общо за периода от началото на 2021 г. досега оранжерийното производство на домати и краставици е съответно с 3,9% и 5,4% над миналогодишното.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеша към 14.10.2021 г.

	14.10.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	10 605	8 633	154 920	1 795	9,8%	-8,1%	-0,8%	8,1%
домати на открито	2 249	2 136	35 686	1 671	-21,4%	-23,7%	-25,3%	-2,1%
краставици на открито*	511	507	7 955	1 569	-34,2%	-33,6%	-26,2%	11,1%
пипер на открито	2 695	2 509	40 985	1 634	4,4%	-2,8%	-2,3%	0,5%
зеле	1 220	518	10 847	2 094	-10,2%	-12,2%	-24,9%	-14,4%
дини	4 960	4 698	104 582	2 226	7,3%	7,7%	29,9%	20,7%
пъпеша	2 778	2 701	32 807	1 215	1,5%	-0,4%	22,3%	22,9%
домати в оранжерии	529**	458**	39 658	8 659	-3,6%	-8,9%	3,9%	14,1%
краставици в оранжерии	451**	436**	45 580	10 454	1,6%	0,5%	5,4%	4,9%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* вкл. и корнишони

** Данните са за разгънати площи.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Последните оперативни данни сочат увеличение при продукцията от грозде (винено и десертно), праскови, малини, сливи и орехи с между 1,2% и 39,2% на годишна база. При прасковите и сливите това е в резултат на по-големия размер реколтирани площи до момента, а при останалите култури - на по-високите средни добиви. Засега, производството на круши и ябълки изостава спрямо година по-рано, съответно със 7,3% и 18,6%.

Площи и производство от трайни насаждения към 14.10.2021 г.

	14.10.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 598	2 627	25 038	953	-22,6%	-18,6%	5,2%
круши	626	510	2 461	483	18,9%	-7,3%	-22,0%
праскови	3 004	3 004	22 353	744	3,7%	2,6%	-1,1%
сливи	9 180	9 038	61 925	685	13,7%	13,5%	-0,1%
орехи	9 199	4 587	6 381	139	10,7%	39,2%	25,2%
малини	1 860	1 839	6 588	358	-5,1%	9,7%	15,5%
лозя винени	32 940	27 887	170 202	610	-8,4%	5,5%	15,1%
лозя десертни	2 771	2 645	14 919	564	-4,2%	1,2%	5,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

Забележка: Данните за площи за реколтиране с круши, праскови, сливи, орехи и винени лозя от предходния бюлетин са ревизирани.

2. Есенна кампания

Към 14.10.2021 г. засетите площи с тритикале, маслодайна рапица и ръж са с между 13% и 56% повече в сравнение с отчетените по същото време на 2020 г., докато при пшеницата и ечемика се наблюдава изоставане.

Засети площи с есенници към 14.10.2021 г. (ха)

Култура	15.10.2020	14.10.2021	Изменение
пшеница	218 146	137 069	-37,2%
ечемик	25 758	15 317	-40,5%
маслодайна рапица	79 753	93 285	17,0%
ръж	595	902	51,6%
тритикале	1 528	1 726	13,0%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през Пристанище Варна¹ са изнесени 3,4 хил. тона ечемик, докато товари с пшеница и рапица не са преминавали. Общо за периода от началото на пазарната 2021/22 година до 17 октомври 2021 г., експортът на пшеница и ечемик през порта нараства значително на годишна база, съответно с над два пъти и с 81,2%.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 17.10.2020	05.07.2021 – 17.10.2021	Изменение на годишна база
пшеница	377 899	765 781	102,6%
ечемик	43 228	78 332	81,2%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през първия месец на пазарната 2021/22 година (м. юли 2021 г.) от страната са изнесени 655,8 хил. тона пшеница, 129,2 хил. тона ечемик и 64,4 хил. тона рапица. И при трите основни есенни култури се наблюдава увеличение на експорта на годишна база: при пшеница – с 4,6%, при ечемик – с близо три пъти и при рапица – многократно (при 1,4 хил. тона през аналогичния месец година по-рано).

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2021/22 пазарна година

От началото на настоящата пазарна година до 17 октомври 2021 г. през Пристанище Варна са изнесени общо 167,7 хил. тона царевица (в т. ч. 3,9 хил. тона през последната седмица), което е със 7,5% по-малко на годишна база. Засега през порта не са преминавали товари със слънчоглед от новата реколта.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	30.08.2020 – 17.10.2020	30.08.2021 – 17.10.2021	Изменение на годишна база
царевица	181 205	167 687	-7,5%
слънчоглед	16 865	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2021 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

2020/21 пазарна година

Данните на НСИ за периода септември 2020 г. – юли 2021 г. сочат спад на износа на царевица с 36,9% на годишна база, до 1 712,7 хил. тона. Намаление спрямо същия период на предходния сезон се отчита и при експорта на слънчоглед, но по-умерено – с 11,6%, до 741 хил. тона.

3.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2021 г. за есенните и м. септември 2021 г. за пролетните култури) до 17 октомври 2021 г. е реализиран минимален внос на царевица през Пристанище Варна - 3,9 хил. тона. Все още няма данни за осъществен импорт на пшеница, ечемик, рапица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2021/22 пазарна година

По предварителни данни на НСИ, през м. юли 2021 г. са внесени 3,7 хил. тона пшеница - с 18,1% повече в сравнение с аналогичния период на 2020 г. Същевременно, вносът на рапица през първия месец на пазарната година се свива с 22,8%, до 10,3 хил. тона. Отчетените доставки на ечемик от чужбина са незначителни – 500 тона, при 200 тона година по-рано.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2020/21 пазарна година

Предварителните данни на НСИ за периода септември 2020 г. – юли 2021 г. сочат увеличение на вноса на слънчоглед със 7,9% на годишна база, до 803,6 хил. тона. Макар и над три пъти повече от отчетения за аналогичния период на миналия сезон, импорът на царевица остава сравнително малък – 65,9 хил. тона.

3.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – юли 2021 г. в страната са внесени 195 хил. тона пресни зеленчуци и 219,3 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 10,3% и 6,6% повече спрямо същия период на 2020 г.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – юли 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - юли 2020	януари - юли 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	176 723	194 987	10,3%
	пресни плодове	205 723	219 284	6,6%
Износ	пресни зеленчуци	22 604	36 844	63,0%
	пресни плодове	26 942	26 097	-3,1%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2021 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Повишението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-големите доставки на домати (с 10,7 хил. тона или 19,2%), краставици и корнишони (с 5,7 хил. тона или 33,1%), пиперки (с 3,1 хил. тона или 18,4%) и лукови зеленчуци (с 2,6 хил. тона или 14,4%). Увеличение е налице и при импорта на зеле, гъби, патладжани, марули и тикви – в рамките на 4,5% (зеле) - 24,4% (тикви). Вносът на картофи отбелязва спад от 18,6% (с 5,9 хил. тона), а този на моркови и репи – с 15,8% (с 1,6 хил. тона).

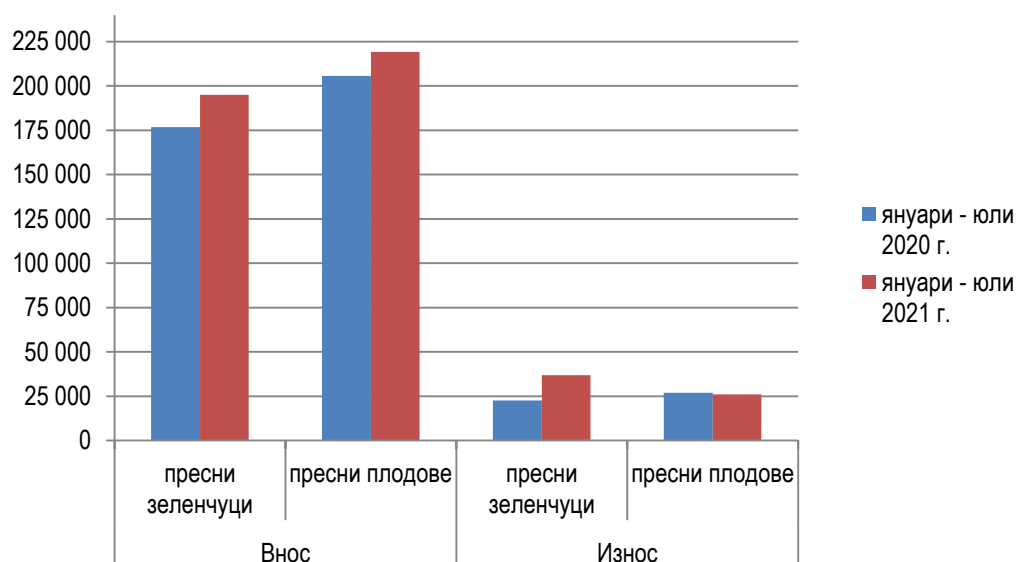
При пресните плодове водещ остава вносът на цитрусови плодове и банани - общо 113,6 хил. тона (51,8% от целия импорт на пресни плодове за периода), с 6,2% повече на годишна база. От произвежданите в страната плодове, по-значително увеличение се отчита при вноса на дини – с 6,9 хил. тона (23,2%), а намаление – при този на праскови – с 2,4 хил. тона (20,3%) и ябълки – с 2 хил. тона (7,5%). Сред останалите култури, внасяни по това време на годината, доставките на пъпеши, череши, черупкови плодове, грозде, ягоди и круши се повишават в границите от 13,1% (пъпеши) до 48,5% (круши), докато тези на кайсии намаляват с 28,2%.

Предварителните данни за седемте месеца на 2021 г. сочат нарастване на износа на пресни зеленчуци с 63% на годишна база, достигайки 36,8 хил. тона. Същевременно, експортът на пресни плодове отбелязва леко намаление – с 3,1%, до 26,1 хил. тона.

Значителният ръст на общия износ на пресни зеленчуци е в резултат на увеличения експорт на домати – с 4,5 хил. тона (75,3%), краставици и корнишони – с 4,3 хил. тона (62,8%) и пиперки – с 1,8 хил. тона (59,9%). В рамките на периода нараства и износът на зеле, тикви, бобови зеленчуци, патладжани, гъби и лукови зеленчуци – от 35,8% при зелето до над два пъти при луковите зеленчуци.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Отчитаният износ на пресни плодове по това време на годината представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове (62% от общия експорт). Спрямо година по-рано се регистрира намаление на реализираните извън страната дини, праскови, сливи, череша, вишни и ябълки с между 24,7% (дини) и 50,6% (ябълки), а увеличение – при черупковите плодове и ягодите, съответно с 51,3% и 78,5%.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 13 октомври 2021 г. се наблюдава известно увеличение на средните изкупни цени на слънчоглед, ечемик, пшеница и царевица за страната, в рамките на 2,2% - 10,5% на седмична база.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 13.10.2021 г., лв./тон без ДДС

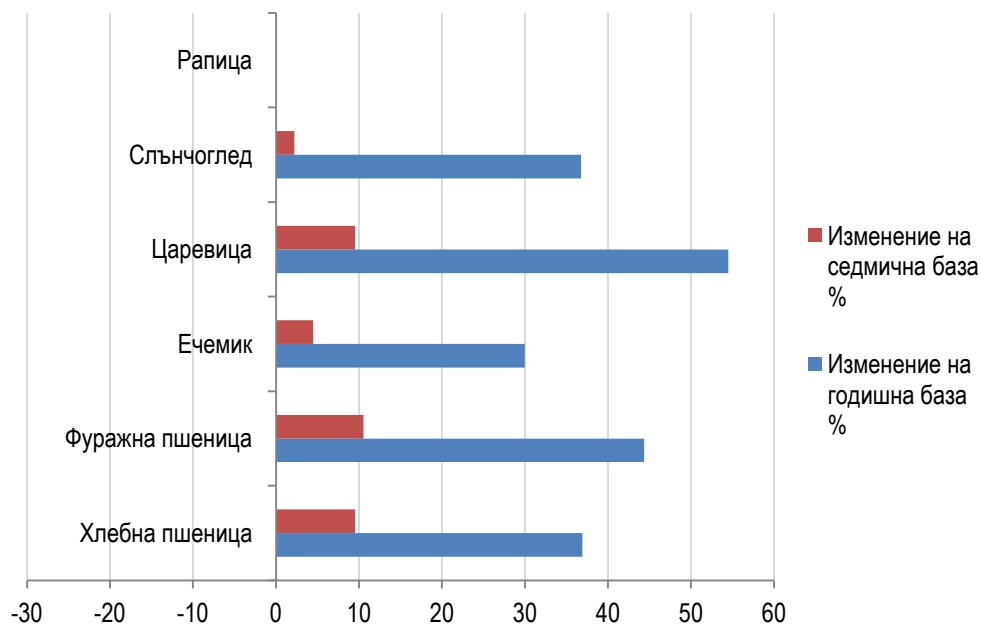
	14.10.2020	06.10.2021	13.10.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	352	440	482	36,9	9,5
Фуражна пшеница	327	427	472	44,3	10,5
Ечемик	287	357	373	30,0	4,5
Царевица	312	440	482	54,5	9,5
Слънчоглед	783	1 048	1 071	36,8	2,2

	14.10.2020	06.10.2021	13.10.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ
* Няма данни

Сравнявайки със същия период на миналата година, основните зърнени и маслодайни култури са поскъпнали с между 30% (ечемик) и 54,5% (царевица).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 13.10.2021 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

При предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата се отчитат разнопосочни седмични ценови колебания. Оранжерийните краставици, зелето, картофите, десертното грозде и прасковите поскъпват с между 4,2% и 8,4% на седмична база, докато цените на зеления пипер, ябълките и оранжерийните домати отбелязват намаление с между 0,7% и 12,4%. Без промяна остава средната цена на едро на червения пипер.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.10.2021 г., лв./кг

	16.10.2020	08.10.2021	15.10.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,66	0,75	0,79	19,7	5,3
домати (оранжерийни)	2,26	2,09	1,83	-19,0	-12,4
домати (открити площи)	1,27	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-

	16.10.2020	08.10.2021	15.10.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
краставици (оранжерийни)	1,48	1,65	1,72	16,2	4,2
краставици (открити площи)	1,38	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,17	1,35	1,34	14,5	-0,7
пипер (червен)	1,43	1,62	1,62	13,3	0,0
зеле	0,66	0,90	0,94	42,4	4,4
дини		0,40	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	2,03	2,20	-	8,4
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,23	1,22	1,14	-7,3	-6,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,47	1,33	1,42	-3,4	6,8

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Повечето от основните плодове и зеленчуци се търгуват на по-високи цени, отколкото по същото време на 2020 г. Годишно увеличение се наблюдава при пипера (червен и зелен), оранжерийните краставици, картофите и зелето - от 13,3% до 42,4%. Цените на десертното грозде, ябълките и оранжерийните домати са по-ниски спрямо миналогодишните, в рамките на 3,4% - 19%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.10.2021 г.

